

TAPE TRANSCRIPTION

The following transcription was recorded at the hui wananga held on 5-6 March 1990. It was called by the Research team and funded by Maccess.

R.T.90.2 SIDE ONE

Speaker: Tiwai Amoamo

... Te take o Makeo ... ko (muffled) whakaata te ingoa o tera wahi ... Me kore o eni ingoa e ngaro no te mea, kei konei hoki a tatou hei whakpou katoa nga ... Ka haere atu ki raro atu i te huritangi i Tikirau i to Timi korua ko Okaihau te ingoa a te ... puta mai i a koe ko Tauremu to matou kainga ... ka haere tonu tatou a raro atu ... ko Te Raorao tera ... Te Raorao tera i te taha o te piriti i Waiaua ... a ... ko Raorao tera, ko atu o te Raorao ra ko Pihararoa tera wahi ... mai i to Rex Mareroa ma ... konei katoa hoki te nuinga o Waiaua ko Piharoa tera ... tae atu a taou ki raro o te piriti o tenei taha ko Rangi Ariki tera. I mua atu i te taetanga atu i te awa i te ... o te awa ko Rangi Ariki tera ... ko tetahi taha ake ko ... tetahi taha ake ano i waenganui o te urupa raua ko Hinehou ... ko Wharekahu tera ... ko te awa paku ... paku e haere ana i te taha o te urupa o Omarumutu ko te Rangimatanui ... koiria te waahi tapu ... A, ka hoki mai tatou ki raro mai i to nga (muffled) a Hari ma ra ... i taua waahi ... Ana, ko tae atu tatou i tenei e mahue ana a Teriaki ... te urupa o nga Renata ra ... wharetangata ... te awa ... ana i pirangi noho noku kei mahue enei korero te ... kia ta piri atu i te taha nga korero ... ana ka huri tatou i te taha matau o te awa o Waiaua. Ka puta mai hokitanga mai i to marae ... mai i ... to Sam Papuni ... tera i korero ... a i ko mai tai mai ki to Tairua i to Charlie Walkers ... haramai ... haere tonu i raro i te waahi e nho ana a Jeff Potts ... Taumata Patiki? I ko mai ka haramai tatou i te huarahi ko Waiwhero ... a i korero ake na a

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

Teriaki ... he urupa kei reira ... ko Waiwhero ... ka hoki tatou i te kuaha o te (muffled) i te taha i a Ngati Patu ia matou e tamariki ana te putanga o te awa i waho ke o Otanemutu ... no muri ke nei ia (muffled) e noho ana i ... nana i parau ... nana i parau te oneone ra ka puta te awa i reira i tenei ra ... i reira ke i toku na mohio ... na, korero o nga koroua ra i waenganui i Parairoa i raro o te ... etahi taha o te urupa i waenganui o Otanemutu ra ... o te urupa ... he hotera i reira, i reira e tu ana ... te raihana o taua hotera ra i te whakahingatanga o taua hotera ra ka riro ... i roro mai i te hotera i Ohiwa ... ana, i te pakarutanga o te hotera o Ohiwa ka riro taua raihana o taua hotera i (muffled) He korero enei kia mohiotia ana ... i tera waahi i a matou e tamariki ana kite tonu e ahau nga rori e whakauru mai i runga i te awa ... ana, i reira ke te tua i tenei taha o Te Kopua (muffled) ... tapiri atu enei korero i te taho o na ... no te mea e pa ana hoki enei korero ki Waiaua, no reira ko enei ra nga mea hei kororerero ... Kia Ora tatou katoa (Kia Ora)

Speaker:

A, kia ora koro ... he waahi poto ... i ki mai koe he aha taua whakapapa ki tena i a Rangihaerepo.

Speaker: Tiwai Amoamo

Koira tetahi o nga mea i haina te tiriti raua ko Akea ... o roto i a te Upoko Rehe a ... i moe a Rangihaerepo i te tuahine o Hineahua ... ka moe, a ka moe a Hineahu i te Pakeha i a Lawrence ... ka puta mai a Wiremu Lawrence ... ka moe a Wiremu Lawrence ia Hera ka puta ko Mereaira ... ko Hera ... koira taua ... ana, koira hoki a Raikete ma i noho ai i Waiotahi i tera kainga o matou me a matou pakeke ... ko Te Ahi rau te ingoa ... i tapa

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

atu i te (muffled) Te Ahi rau te kainga o Raikete ma ... haunga ano te waahi i Waikiki ra ... Te Ahi rau ke no reira ... koinei ra te taha e korero ai matou ... so pai tonu noaiho i te korero penei ra to tatou tipuna i hainatia i te tiriti ... (muffled) ko Te Rangihaerepo raua ko Akea ... o reira ana ... o Ngai Tama ko Tautoru ... o Ngatirua ko Te Aporotanga raua ko Rangimatanuku ... o konei o Ngati Ira ... ko Wakiia raua ko Takahi ... Ko enei etahi mea hei whakatata nei te kaupapa kia kaha ai hoki te kaupapa ... kia pai atu nga titiro mai a etahi ... hie tuhi i roto i nga pukapuka ... no reira, ko enei nga pitopito korero hei hoatu kia koutou ... hei wananga ma koutou ... no reira Kia Ora ano tatou (Kia Ora)

Speaker:

Koro, koro ... nonahia nga ingoa o Romoa raua ko Tairongo?

Speaker: Tiwai Amoamo

Koira te ingoa o te Belneavis place ra ... Raumoa Belneavis ... Hineahua married Belneavis afterwards her second husband then Raumoa Belneavis ... But it still stems back to where the name comes from ... kei te mohio ano koe ki te ingoa o tera waahi i Ohiwa ra? Ara i te waahi e tu ana te marae o Roimata ... kei te mohio ano koe i te ingoa ake o te whare ra o ... kei Roimata? Toku mohio, i era waahi i mua ra ko Kahuki ... i tenei wa i whakihoutanga ki Te Ao Marama ... Ae, Kia Ora ... Koira nei i taku korero kia tatou te korero a to tatou tipuna ... kia mau, kia koutou, kia tatou ... kia mau ... era mea i korero i o matou na pakeke pehea te taka korero ... a te tangata kia mau te korero a o tatou tipuna, kia mau ... (muffled) ... Te haramaitanga a te waka nei a Mataatua ana ... ko Toroa te tangata ko Muriwai te wahine ... ko Puhi ... koinei te whanau ... i to ratou ...

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

haramaitanga ka u, ki Whangaparaoa. Ka oti ke ki te korero atu kia ratou i era whenua ... tae atu koutou ki Aotearoa ... ka haere koutou ki te taha moana kia kite koutou i te wai ... i reira me u ki reira ... kei reira te anga o to koutou tuahine to korua tuahine ... i to ratou haramai ka kitea ratou te wairere ... a, ko te wairere ... i Whakatane ... koira, to ratou utanga mai ... i to ratou utanga mai eai ki nga korero kare ano te tai kia timu ... engari kua taka ... no ratou utanga mai ki reira ka horo ana, makere nga tane ... e ki atu kaore te tai e timu ... ka tu te waka ... kei te heke te tai a, makere nga tane ... ka haere ki te titiro haere i te whenua ... i hea ratou ... mahue makere. Muriwai, he korero, tiaki te waka na me nga mea wahine kei te mahue ... na, te haeretanga o Muriwai ka haere ki reira ki Whakatane ... i tera taima ko maroke te tai ... pikitanga mai o te tai ra ... kua kii ... haere tonu mai te tai ... ka rewa te waka ra ... ka rewa haere ke ... kei te tiini haere mai te tai ... no te ahua kaha tonu o te tini mai o te tai ka karanga ake a Wairaka mo e ai i nga korero. E kui patere te waka ... Kaore te kuia ra e aroha ... E toru wa e whakaputa ana te korero katahi ano te kuia e karanga ... Kati ra ... kia tu Whakatane atu ahau i aha hei kukume mai i te waka ... koira te whakaea i taua korere "Kia tu Whakatane atu ahau i ahau" te kukume mai i te waka ... korerohia tatou ... kei te kaha tera, era .. whanaunga o tatou o tera taha e kii mai to tatou ... koinei ahau e kii ana, waiho ratou kei te korero pena ... kia mau ki nga korero waiho era ... no reira ko enei ra te korero mo (muffled) ka moe a Muriwai ki a Tamatea ... ana kua puta nga ... koinei ahau e aroha nei ... nga korero o Ngai Tama i ahau nei ... engari kei a ratou te ... no reira Kia Ora!

Ka tu a Keita raua ko Aroha ki te waiata i te waiata mo Kahuki. Ko Harry McCormack te kaitito ...

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

I rere hoki au i te awa o Waiotahe
Kahakitia te tama i roto i te po
taka iho te maro i te huarahi
ko Maromahue te marae e tu nei e

Ara ko Kahuki te tama nei
he toa i nga wa katoa
he mauri nui mo ake tonu
piki mai ka haere taua ki uta
ki te atarangi o te maunga o Pukenui

Nga mahanga e moe nei i te tahuna
e whakapiri nei i to raua moenga
Rangiataura, Rangatamea
ko nga tuahine teina o te tama nei

No reira ra ka huri te haere ki waho
rere tika ki te moana nui a Kiwa
nga mihi ki nga iwi kua hui mai nei
Kia Ora koutou tihei mauri ora aue

Speaker: Mac

... kei roto i te awa o Waioeka ... Te Ringa ... used to be a big swamp where
Kaa Maxwells farm used to be. A big swamp and they sort of dried it out
now ... the mouth of it ... that's where this taniwha used to live ... taniwha
ka kitehia te tangata no te matenga o te hahi ... that's what this taniwha is
all about ... you see this taniwha ... you see it in the shape of a wood, a stick

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

... either a stick or a log, the shape of this taniwha ... ka kite koe it goes swirling ... the log you never see a log floating upstream and koinei te tohu o te taniwha ... ka kite ... you see this log coming upstream and all I know is we were told when you see that, someone very close to you of the immediate family has passed on ... that's the talk for that tipuna koroua ... he koroua back then they said, he koroua that's Te Ringa. So mena kei reira tonu ... I don't know. The last people that can record has ever seen that ... that was told to us ... nga Piles. Francis Piles was one of the people who saw that so he ... cause he's been told by the Maori and there you are when he got back to the house ... yes, his brother collapsed or ... so that's the last one we've heard of has ever seen that tipuna ... ka kitehia te Pakeha. Although he Pakeha so that's the talk for that one ... a i te waahi i te cowshed ra, ana at ... ko Maxwells and them past the cowshed ... he piriti i reira he ahua puna i reira ana kei roto te puna nei ... he tuna ... ka haere atu, ka haere atu ratou ki te tiki tuna mo ratou. Ka haere ... ka whangai na mea nei ka porowhiu i nga paraoa ki roto i te puna nei ana, ka kite koe i te wai e papaki ana ... ana ko nga tuna ... kia haere atu, ana, ka haere nga ko Te Ringa ... he kaitiaki ano ... engari tae te wa e ahakoa ko koe kei te hi tonu i reira, te ripo nei. He ripo ano kei raro ... ka haere koe ki te hi tuna i reira ... ka pouri katoa ... ahakoa kei te whiti te ra ... ka uru atu koe i roto i te waahi kei reira ia. Kei reira te ripo. Kei te pouri ... Haere ai matou ki roto ra ... i tetahi karakia i te ahiahi ... Ki reira hii ai ... Ahua matakou nei matou (laughter) ... kua whiwhi matou ia matou tuna ko puta mai matou ... kei te whiti tonu te ra ... engari, ka uru atu koe ki roto ra, pouri ano ... ka ahua penei koe, e hika kua to te ra ... kaore ahau e haere ana ki reira ... ka haere ahau ki te taha o tetahi o aku papa o aku koroua ... koroua i te ora o tera wa ana ... koina tetahi o aku papa haere ahau o

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

korou ... kaore matou nei i te mataku ... korero ahau i aku tamariki me haere tatou. Kao, ka mataku ko enei, a, no reira kaore matou i te haere ... kei te rongoa i nga korero na wai ra i haere atu i te Pakeha ... ka patu i nga mea i te puna ra, i te taha o te cowshed. I te ora tonu ai ia kite tonu a Bill Maxwell i te taema whangai o nga tuna ... Kia Ora

* This is tape RT90.1
Speaker: Robert Biddie

Te mea i mahue ke ... te tuakana o te taina ranei. Mehemea nga whakamarama kei tetahi e mau ana te ... te tahu i a koutou whakahaere mai inanahi nei ... mai i te po nei, pai tera. Kei te aroha ke ahau ki te kaikorero ... te matau atu ana ki tena huarahi. He mea ano i mau, he mea kia hoki i te kainga ... katahi ka mahara ake a ... i mahue i ahau tera ... koira i pera i taku korero ... ka kite kei etahi e ngaro ana nga korero mahue i a ia engari hei korero ke ... mo ake i tua ake e ia ... ko te mana tangata, te mana whenua ... kua takoto nei ... kua takoto i te wai ... i te Poari o te Whakatohea. Otira i mua atu engari maku ano e kii ... no te wa o te Poari te wa e whakahaerehia nga raupatu i runga i te tumanako ... Me kore hoki mai ... etahi ahuatanga ... a, katahi tahi haeretia a te Whakatohea, kia noho kia ono ona hapu. Mai i te Tekau ma tahi te heke ki te ono a, heoi ano waiho tera. Kua rere ke tera i te taima. Kaore ano te wai te taheke (muffled) i te whakahoki ... engari hi titiro tonu noa iho mo te hinengaro. E nga mahi nanakia e nga mahi tinihanga a tenei mahi a te Pakeha. Tino mohio ki tona he ... mo tana urua ai i nga whenua o te Whakatohea. Engari ahakoa taua ... me whai tonu mai ia i muri i te whaihanga tikanga hei pupuri ki te mauri ... kia noho tonu ... a, kei muri ... nga tamariki e mohio i te titiro i nga rerenga korero o te Pakeha. Tu ake ahau i te korero mo te mana whenua ... i te mana tangata kua mau ... kaore e tae ki te

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

(muffled) and i te hokinga ki nga hapu nei na ... koirā (muffled) o tera pito o te Whakatohea.

Na, Te Rehe kua kore ona matua ... kua noho koia te kaikorero o tera rohe o tatou o Upokorehe ... Te mahi o ratou i reira ... ahua maha ratou me ... ko nga taurea ana kia matou ... nga tokotoru o tera rohe ... kia taka ki raro i te taumarumarutanga o te Upoko Rehe ... Kei te marama ... kei te marama ki nga wehe wehenga kei te marama ki nga kaupapa e nohongia ra. Engari i te tautohe ki te whakapapahia ka uru tonu atu ano ki roto i te umbrella o te Whakatohea. Na hea mai na ... kei te patai na, hei tikina tena ... hei tiki ... kaore e uru ana i te Whakatohea ... Ko te korero na te Upoko Rehe ... Na, kei reira matou e mahi ana. Ka taea e nga whakatipuranga e nga uri whakatipuranga ... te paihere tera o tatou i raro o te karangatanga. Ahakoa kaore i taea e te Poari, kaore ke ... e taea e te Poari ... ma ratou hei whakarere hei whakapono i nga korero o te mana whenua o te mana tangata o te Whakatohea whanui. A, ka tirohia e matou ki tera pito tenei mea ... ko te ngakau tangata ... whangaingia koe ki te korero ... koina noa iho te mea ka rumakitanga. Nga korero kua taunga ki te ngakau o tena, o tena, o tena, koirā nga mea pupuritia. Koirā hoki nga mea whakahe i ona whakaaro i runga i nga ... ko wai hoki ... kia mau te mana whenua ... kia mau te mana tangata ... I te ahuatanga, te karangatanga o te Whakatohea ma roto mai i (muffled) Na, te panuitanga atu o nga korero, kei tenei wapu ... kei reira te wairua e tu ana te wapu ... mohio tatou kia Tamatea? Na ... ka noho te iwi ra i Hokianga ... te hokinga mai i Waikato ... Kua oti i te hohou to rongō o te kawenatanga kia poti ... kia murua i ona hara. A, tae ana hoki kia Te Waru te Hoataka Tapui mo ... tahi ai raua kei roto i nga pakanga e tu i te motu nei i te wa e (muffled) i te rongō kia Te Kooti ... pera

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

ano kia Te Waru tae noa ki nga tangata katoa ... ko te koha kia Te Kooti ara, kei te koha kia Te Waru ... kua maramara mai i Waiotaha ... ko era te koha a ... heoi ano ko nga uri i whakatipu, ko Tamatea raua ko Ngai Turanga. Korerohia kia Ngai Turanga ... na Ngai Turanga hoki i whakatu i te marae i Kutarere ... ko Ngai Turanga he peka tera noku. Ko Hurai Board ka moe ia Mere no Ngati Kahungunu. Noho ai raua i te whare i tu ra i te rori ... ka whawhai ra te kuia ia Tamatea ... i kona e whawhai atu ai, kia noho ko nga tipuna ano o Te Moana a kaore ... (muffled) engari ma wai ra ... no te iwa rau, tekau ma ono, ka tu tera o nga whare ... e ora katoa nga pakeke o Tamatea ... te whare tawhito ...haramai i muri te whare tawhito o Waiotahi ... Ko Moekahu ... koirā te whare, te wahi tuhanga o Te Kooti ... tangihia ai ia i te Waiotahi ... engari ka hoki a Tamatea ki te tu whenu. Te whenua kua homai ra a te Kawena kia ratou ... Kaore te rukahu too (muffled) He whakamahuru ake na e Tiwai ... kia kite ana koe tatou ne ... kia ahua tatu o matou o Tuhoe. Ka nui taku mihi ki nga whakanohohanga i te wa e ora ana nga pakeke ... mahinga nui ... mahinga nui ki te whakarata i nga wairua. A, kia ngarongaro era katahi ano ngau te whakatipu taea o taua ... takoto te kaupapa e ahua a tatou ma tatou a, kei te pera ... kia taea te pupuri tera kotahitanga ... i reira matou te Upoko Rehe hei taumarumarua kia uru atu i nga wehewehenga o tera ... te Upoko Rehe, mo te Whakatohea. Na kei te mana whenua ... kei te mana tangata tetahi kiitanga ... kia tatou ... mai i te Ratapu i Pakowhai, tera taonga mahinga nui te whare. Ka titiro nga tangata i te mana whenua i te mana tangata ... hei aha ... kei konei tatou e noho ana e mahue ... hauhake ake i tera pito o matou me nga (muffled) i whakature a matou te ropu e kii ana e matou a ko te kotahitanga o Tuhoe ... kia uru atu ai i nga uri whakatipu ... Whakapapa atu kia kite mai ai i nga uri whakatipu o tena marae ... o tena

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

marae ... o tena marae ... i te wahi e taea e ratou ki te tuhonohono ... a, kua hoki tatou korero i te waka o Mataatua ... a, e korero te tamaiti nei ko mea, ko mea, ko mea, e kao ... kei reira ano a Tuhoe ... he toto ano koutou ia matou ... Koia nga whakaaro ... kua takoto te tumanako ke kia taea ki te whakakao i raro i te maru o te Whakatohea ... (muffled) ki te hoki whakamuri ... kei konei a Tiwai ... kei konei etahi ake. A, ka titiro kia Nukutere, ka titiro wa ... ka hau mai i roto i nga nekenekehanga ... ka tae mai kia Whakatohea. Engari waiho ena te whakamahi kino waha e a matou e nohoa i Ohiwa. A, kei te penei te ahua ... aku mihi a, ki tenei o nga rangatira o reira, kitea i taku hinengaro me tautoko te kaupapa whakakaohia o matou ki raro i (muffled) ka oti aki i tenei wa. Tena tatou ... Kia Ora ...

Speaker: Charles Aramoana

... I Hokianga parati ... a Te Arawa ... a Tuhoe ... a Te Whakatohea ... a Te Upoko Rehe ka kapi i nga taha taha o te moana o Ohiwa i a ratou ... Ka hoki, ka hoki a te Upoko Rehe ki te takiwa a Roimata ... ka noho ratou i reira ... ka aro ratou me tu, me whakatu he whare mo ratou. Tikina atu e ratou hei te whanau o Taitapanui a te (muffled) ma ... a Te Onewhero ma nei. Tikina atu nga papa o te whare o to ratou whaea ka kawe atu ki Roimata. Ka ara ke a te whare ka karangahia ko Kahuki 1924 ki taku mohio ... i te wa e whakatikahia ra a tera hall 22 pea ranei. Koirā te tau e whakatipu arahia e tera whare a Kahuki ... ka noho a te Upoko Rehe i to ratou marae ka haere te wa. Ka whakauu penei mai etahi ki Kutarere ... Ka korero nei a Poi whakarahia a Hurae raua ko tona hoa rangatira ko Mere te wharenui ki Kutarere ka Tapaia ia Tamaterangi ... na, no muri ka nohoa i a te Upoko Rehe e nohoa mai ra i runga ka heke ihu etahi. Ka ara

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

atu ko Ani-i-waho te wharekai kua tu ... tu nga karangaranga tipuna o Ohiwa o te Upoko Rehe ko noho tahi raua ko Kahungunu i runga o tera o ... o tatou marae. Na, ka haere te wa. Ka titaha te wharepuia i runga a Kahuki ... wharepuia i runga ... ka korero ahau i enei korero kia koutou na te mea, he haerenga noku ... whiua ano mai te korero ki ahau ... Ka noho a te Upoko Rehe i runga ... ka noho i roto o te pouri kino tonu i hoki a ratou ... tohetohe i hoki a ratou e tata ana i te patu ia ratou ... Ka kitea etahi a koinei pea kei te wahanga te mea nei kia Kahuki. Ka hui ratou ko Timi Komeke ... te koroua e noho ai i reira, nana i hiki te mauri o te whare koroua ... kua titaha ke ko tipuhia a te paraki pere. Kaore he tangata e aro atu. Ko te Upoko Rehe i tenei wa ... Tokoiti kua kimi kua rapu he aha ratou i penei. Ka tau i o ratou 12th a, koinei pea, ka kiia ... whakatuhia te whare ... kaua e eke mai te ingoa a te pouri. Me uta atu he ingoa mana kore noa atu ... etahi o nga korero i rongohia ahau e kororongia ana e ratou ... ka tapaia te ingoa nei i te haki whakaheke. Ka tapaia ki te Hohepa te mautanga atu te kaha o te mana o tera tangata kii ai ra (muffled) a te Upoko Rehe tata ... kore kore ana kii ai e ratou era tau i nga koroua kaua e matou era tau nei kimi i te ingoa o te korou nei i runga (muffled) pera. Ka uta ai atu ko te ingoa nei ki te whare nei ... ko te Ao Marama. Te tikanga o tera ingoa ... te putanga mai a Upoko Rehe i te Ao pouri ki te Ao Marama ... Na, te ahua toitu nei o te Upoko Rehe i tenei ra. Torutoru noa iho nga mea kei te moana o ... maku e kii penei ... e torutoru pea nga whanau tuturu ake heke iho ... anei kia Te Akeake ma nei ... Ana ko nga Wikotū, ko nga Taitapanui a kia matou ... ko nga Aramoana. Te kai waha i tera pito ... no reira ehara i te mea (muffled) engari i rapu ko nga whakaaro he aha ratou i penei tata rawa atu i te korekore ... A konei noho ra whakamarama i te wa e korero tatou i tera o tatou marae ... i homai ra te ingoa mana kore

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

noa iho. Ehara i te ingoa tipu. Kaore hoki i pae i te homai i te ingoa tipuna ka uta ake he tipuna ke ... Engari ko enei te whakamarama o tera ... Ae, nga tautorutoru i hipa ake nei ... whakaarahia ko te kawa kapehia atu Te Umu Tao noa a Tairongo. Nga tikanga o tera ingoa ahakoe koe e haere mai i hea taua tonu a koe ki nga paparingo o te moana ... kua auahi to ahi kua kai ... Koira te, te ... Me mutu ake pea aku whakamarama mo tenei wa. A, kia hoki te wahi ki tera o ou tatou marae. Me hoki rawe whakaaro ai a konei pea hei tona wa ka kite ano he korero ... No reira kia ora ra tatou ...

Speaker: Te Okeroa Huriwaka

Kia ora ano tatou ... ko te mea ko te hari ... te waa ... mehemea he patai ta koutou ... tu mai, kua e whakamaa ... I roto i te reo e mama ake kia koe ...

If it's in English that's alright ... Kei te mohio tonu tatou te reo rangtira. Kua watea te whariki inaianei ...

Speaker: Tiwai Amoamo

Kia Ora tatou. Kia ora Mereaira i watea i konei i tenei wa, ki te mea he korero ... korero nui ake kia tatou ... Arohaina mataou me o matou tamariki ... he tika tonu to korero (muffled) koina hoki te wahi o tenei mea o te korero e ai o matou pakeke kia puta ai nga korero nunui o ia whanau ... o ia whanau o ia whanau ... no reira ka nui te mihi atu. I konei tonu ano matou e korero ana i nga pitopito korero e hangaia nei to tatou hapu kia te Whakatohea. Engari na koutou urutanga mai ... ana te ngakau ki nga whakaaro (muffled) ahakoa pehea nga korero kii atu ano aha ... Tutamure ... Tamataiwhenua ... ano tena no reira ... Ahakoa pehea te haere o nga korero me puta ... no reira tena koutou kia ora tatou katoa ... Kia Ora ...

R.T.90.2 SIDE ONE CONTINUED:

He waahi paku i mahue i ahau i roto i te (muffled) o nga korero (muffled) ara (muffled) korero e korerohia ana, kua oti te wahi a Tuhoe na te mea I believe i muri ratou he (muffled) o ratou (muffled) ... ka tae matou ko Karauria ki Kirikiriroa kia tutaki kia te Wharehuia raua ko Hirini a, ka takoto te korero a te Wharehuia kia Kararia kia whakatakotohia he tono hei whakahaeretia ... a, ka pataihia a Arihia ... ki ona mahara hoki atu o runga ra ano. Kua hei tono i taua take ka patu haerehia te Kawenatanga kua kore noho (muffled) ko te tika ai i korerohia i reira ...

End of tape

R.T.90.2 SIDE TWO

This side is completely blank